

savinjsko in gornjegrajsko v tolikem številu, da smo bili radostno iznenadjeni. Cenjene tovaršice in tovariši s tem pač marsikogar učé, kako je treba čislati — pa tudi dejanski pokazati — stanovsko zavest.

Prisrčna hvala njim ter iskren bratski: „Na zdar“ Trudili se bodemo, da jim o priliki enako vrnemo. Hvala pa tudi cenjenim gospem soprogam nekojih učiteljev in gosp. Kocuvanu, narodnemu trgovcu v Šoštanju, ki se niso zbal ne deža, ne poti, da so nas s svojim prihodom počastili ter v našem krogu užili par veselih ur. Brzobjavne pozdrave nam je poslal g. Brezovnik iz Vojnika in „Smartno-rogaško učit. društvo“, ki je ta dan zborovalo v Slatini pri Rogatcu. Prečitane brzobjavne je obudilo splošno radost. Omenim naj še, da je bil prostor našega sestanka z zelenjem, cveticami ter z zastavami jako okusno okinčan, za kar se imamo v prvi vrsti zahvaliti našim dičnim tovarišem ter gospici Zupančičevi v Št. Martinu. Naš ponos, da so prebivalci v Št. Martinu okrasili svoje hiše z zastavami!

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek, dne 5. rožnika v Žrečah. Zborovanje je počastil s svojo navzočnostjo tudi okrajni šolski nadzornik g. Al. Schechel.

G. predsednik pozdravi najsrčneje vse zborovalce, posebno še prisotnega g. okraj. šol. nadzornika, ter povdarja, da smatramo njegovo soudeležbo za njegovo naklonjenost napram učiteljstvu. Zapisnik zadnjega zborovanja se prebere in odobri neizpremenjen.

Med došlimi dopisi omenjam: a) Dopis g. Porekarja, katerega je naprosil „Lehrerbund“, naj pozivlja naše društvo, da isto vpošlje zaostale društvene prispevke. Zaradi tega dopisa se je vnel obširen razgovor. Naše društvo je odstopilo že l. 1900 od „Lehrerbunda“, ter izstop tudi javilo pravčasno, zato seveda odpadejo društveni prispevki. Končno pa se sklene z nadpolovično večino, na predlog g. Tribnika, da društvo zopet pristopi „Lehrerbundu“; b) „Gornjegrajsko učiteljsko društvo“ izreka našem društvu, oziroma referentu g. Zupančiču priznanje, da se je storil prvi korak, naj se pri sestavi cenilne komisije za osebno dohodnino ozira tudi na učiteljstvo; c) dopis vsenčlilščnikov vabi na naročnino „Almanaha“, kateri izide koncem junija. — Nato podava g. nadzornik, kako je prav izpolnjevati stat. tabelo A. Prav obširno, točko za točko je razjasnjeval, ter opozarjal zlasti na one točke, katere se največkrat tolmačijo napačno, ter zato tudi izpolnijo nepravilno. Končno izreče g. predsednik g. podavatelju najsrčnejšo zahvalo ter izrazi željo, naj bi, ako mu mogoče, še kedaj počastil naše zborovanje. Ker je tovariš g. Jurko na vinorejskem tečaju v Ljutomeru, zato odpade njegovo podavanje „o novem nemškem pravopisu.“ Delegatom k „Zavezinemu zborovanju“ v Trst se določita gg. Josip Čeh in Beno Serajnik. Vprašalna skrinjica je bila prazna. Nasvetov ni bilo.

Po končanem zborovanju smo še par uric preživeli v prav tovariški zabavi. Le prehitro je prišel čas ločitve. Prihodnje zborovanje bode v četrtek, dne 7. avgusta v Konjicah, katerega se bodo prav gotovo udeležili tudi tisti, ki prihajajo drugače vsak teden v Konjice, le kadar je kje zborovanje, tedaj pa jim je predolga pot, bole jih noge itd. Bomo videli!

Janko.

Učiteljsko društvo gornjegrajskega okraja zboruje dne 10. julija (četrtek) t. l. v ljudski šoli v Šmartnem pri Gornjemgradu. Zborovanje se prične ob 10. uri dopoldne in se vrši po tem-le sporedu: 1. Zadnji zapisnik. 2. Volitev delegatov za XIV. glavno skupščino „Zaveze“. 3. Nasveti in predlogi. Cenjeni tovariši in tovaršice se vabijo, da se udeležijo polnoštevilno.

Iv. Burdian, t. č. predsednik.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje dne 3. julija t. l. ob 9. uri dopoldne na slov. oddelku deželne kmetijske šole v Gorici. Dnevni red: 1. Prebere se zapisnik zadnjega zborovanja. 2. O tečajih za deška ročna dela. 3. Volitev delegatov k XIV. skupščini „Zveze.“ 4. Razni predlogi.

Istra.

Učiteljsko društvo za koperski okraj je zborovalo dne 5. junija v Boljuncu. Reči moramo, da nas je število vdeležencev iznenadilo. Bilo je vdeleženo vse slovensko učiteljstvo Istre, razen dveh, treh. Zborovanja se je vdeležil tudi okraj. šol. nadzornik gosp. Dominko in dežel. poslanec dekan gosp. Kompare. A pri banketu sta nas počastila še dva gospoda s koprškega učiteljskega gosp. prof. dr. Kušar in nadučitelj Pribil.

Gosp. Anžlovar pozdravi kot predsednik pred zborovanjem prisrčno navzoče, posebno pa one slovenske učitelje iz sosednega voloskega oziroma podgradskega sodnega okraja, ki so se tako od daleč vsi razen enega zborovanja vdeležili ter pristopili in se vpisali v to učit. društvo. Potem nam pojasni odborovo delovanje, kar je bilo z veseljem sprejeto.

Glavna točka pa je bila, pretresovanje referata gospoda Žagarja „o prošnji za ureditev upokojnine“.

Reči se mora, da je imel gosp. referent Žagar mnogo truda, da je tako podrobno sestavil ta načrt, ki sloni na zistemu upokojnin državnih uradnikov. Vsprejeto je bilo brez premembe; hvala mu za trud!

Določilo se je, da se ta referat oziroma načrt zakona za upokojnino, določilje v podpis predsed. ital. učit. društva. Tu ima društvo odbor dela, in sicer, da v najkrajšem času dogotovi to stvar ter ima pripravljeno, da koj ko se, mogoče že v tem mesecu, skliče deželni zbor v Poreč, mu določilje omenjeni načrt v podobi prošnje.

Brali smo v povabilu društva odbora, da gre pri tem društvu za „biti ali ne biti“ in „kako biti“.

V zaupanje in znak, kako misli društvo, je volilo spet isti stari odbor razen gosp. Tula, kateri je tudi ob četrtkih okupiran. Izvoljeni so: predsednik gosp. Anžlovar, podprednik gosp. Žagar, blagajnik gosp. Valentič, tajnica gđc. Slavec, pevovodja gosp. Jereb.

Na ono „kako biti“, je gosp. Bogatec rekel, da so slovenski učitelji iz voloskega okraja z veseljem pristopili k temu društvu, ter hočejo tudi ostati, da pa naj društvo vedno stremi za svojimi cilji, da ima v društvu vedno učiteljstvo svojo besedo ter naj se ne pusti (posebno odbor) terorizirati od nobene strani.

Na predlog gosp. Bogateca se je društvo prekrstilo v „Istrsko slovensko učiteljsko društvo.“

V tem kolu je zbrano vse slovensko učiteljstvo Istre in sicer brez znane „cenzure“ (XX. stol!) na „Tovariša!“ Tako mora biti in tako ostati: društvo brez kuratele, neodvisno, kakor ima vsak drug stan neodvisna društva. To je okrepčanje in prenovitev društva in tega se tudi veselimo!

Delegatom bodočemu zborovanju „Zaveze“ v Trstu, so izvoljeni: Anžlovar, Bogatec in Kuret Iv. Izvolilo se je tudi deputacija treh, da se poslovi v ime društva od veleč. gosp. vit. Klodiča, bivšega dežel. šol. nadzornika in pokloni novomenovanemu dežel. šol. nadzorniku veleč. g. Matejčiču.

Sprejel se je nasvet g. K., da društvo ni v zvezi z gosp. M

Pri banketu, pošteni postrežbi, na lepem vrtu Ventorinjeve krčme smo imeli po tolikem času par veselih uric v prijateljskem razgovoru in petju v kolegijalnem soglasju vsi z vsemi!

Na razshodu nam je bila parola: vsi k „Zavezi“ v Trst-Barkolo!

Književnost in umetnost.

Učiteljski pravnik. Sestavilo „Pedagoško društvo“ v Krškem. Ponatis iz „Učiteljskega Tovariša“. Založila „Zaveza avstr. jugoslovanskih društev.“ Cena 1 K. Dobiva se pri založnici v Ljubljani in pri „Pedag. društvu“ v Krškem.

Čitanka za obče ljudske šole. (Izdaja v štirih delih.) II. del. (Za drugo in tretje šolsko leto štiri- in večrazrednih ljudskih šol.) Sestavila Henrik Schreiner in Fr. Hubad. Cena vezani knjigi 90 vinarjev. V cesarski kraljevi zalogi šol-

skih knjig. 1902. „Čitanko“, katera je, kakor smo poročali, odobrena za rabo v ljudskih šolah, smo pregledali natančno in priznati moramo, da smo jo položili iz rok z veliko zadovoljnostjo. Naša navdušenost za to „Čitanko“ se je pa povišala, ko smo prečitali „Navodilo“, v katerem nam gg. sestavitelja razkladata ideje, po kojih se je pisala ali sestavljala ta „Čitanka“, ter pojasnjeta, kako je rabiti to knjigo, da bi v polni meri dosegla svoj namen.

Naše čitatelje bomo najpreje seznanili z vsebino te knjige, potem bomo pa tudi priobčili zgoraj omenjeno „Navodilo“. Prepričani smo, da bo vsakdo rad segel potem po tej „Čitanki“ ter jo skušal uvesti v svojo šolo. Seveda, se bo treba pri rabi te knjige otresti tistega starega mehanizma, ki še vlada po nekaterih naših šolah, zakaj marsikdo je še vedno mnenja, da mora biti v knjigi vsa predpisana snov in učitelj ne sme nič dodati pri predavanju. Kdor je teh nazorov, ta bo pogrešal v knjigi tega ali onega berilnega sestavka. Kdor se bo pa za pouk vestno pripravil ter se oprijel Herbartovih načel, temu bo pa še preveč tvarine. A to nič ne škoduje, saj ni nikjer predpisano, da bi moral učitelj vse berilne sestavke natančno predelati, saj je to docela nemogoče. No, pa o tem pozneje v „Navodilu“. Začnimo torej pri vsebini. Le-ta se deli v šest oddelkov in sicer: I. Šola in dom. a) Šola (16 berilnih sestavkov.) b) Dom. (19 berilnih sestavkov.) II. Pomlad. a) Vrt. (14 berilnih sestavkov.) b) Polje in travnik. (10 berilnih sestavkov.) c) Gozd. (11 berilnih sestavkov.) d) Vas. (11 berilnih sestavkov.) III. Poletje. a) Na Vrtnu. (12 berilnih sestavkov.) b) Na Polju. (13 berilnih sestavkov.) c) V Gozdu in pri potoku. (15 berilnih sestavkov.) IV. Jesen. a) Polje in pašnik. (12 berilnih sestavkov.) b) Vino grad in gozd. (12 berilnih sestavkov.) c) V tuje kraje. (11 berilnih sestavkov.) d) Trg in mesto (12 berilnih sestavkov.) V. Zima. a) V domači sobi. (15 berilnih sestavkov.) b) Na kmetiji. (13 berilnih sestavkov.) c) V prirodi. (10 berilnih sestavkov.) VI. Domovina. (14 berilnih sestavkov.)

(Dalje.)

Navihanci. Okrogle povesti in prizori. Spisal Rado Murnik. Cena K 2-50; po pošti K 2-70. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Priljubljeni humorist M. je zbral v ta zvezek 9 okroglih povestij in prizorov lepe zabavne vsebine. Kdor ljubi tako berilo, naj seže po tej lepi knjigi.

Kralj na Betajnovi. Drama v treh dejanjih. Spisal Ivan Cankar, Cena K 2; po pošti K 2-10. Mladi neumorni pisatelj Cankar nam je podal nov plod svojega delovanja. Knjiga se dobiva pri Schwentnerju v Ljubljani.

Zabavna knjižnica. — X. zvezek te lične poučne knjižnice za našo mladino je izšel. Kakor že kaže „kazalo“ je tudi v tem zvezku prav prijetnega in podučnega gradiva zbranega v nič manje nego 17. spisih pesniške in druge vsebine. Zabavna knjižnica je že dokaj razširjena po vsem Slovenskem in roma že v 20.000 iztisih širom domovine.

Vestnik.

Nj. Veličanstvo cesar Franc Jožef I. je dosegel dne 19. rožnika 53 let 199 dni Svojega plodnosnega vladanja, torej najdaljšo dobo izmed vseh vladarjev iz slavne hiše Habsburške. Dobrotno nebo naj nam ohrani blagega vladarja našega še mnogo let na tem staroslavnem prestolu — v blagor in srečo ljube naše Avstrije!

Klerikalne grožnje. V jedni zadnjih številc smo poročali, da se namerava posebna učiteljska deputacija v svrhu izboljšanja učiteljskih plač pokloniti tu bivajočim naprednim poslancem in izmed katoliško-narodnih poslancev pa gg. deželnemu glavarju in Povšetju. To pa ni bilo prav klerikalnemu razgrajaju in se je v „Slovenec“ tako-le razgotil: „Kakor se vidi, so gospodje vodstvo katoliško-narodne stranke prezrli. Menda ne vedo, da je katoliško-narodna stranka v Kranjskem deželnem zboru največja stranka. To „taktnost“ naprednih učiteljev v trenutku, ko prosijo za zboljšanje plač, si bomo dobro zapomnili!“

Torej gosp. deželni glavar in g. Povše potemtakem nič ne veljata pri Slovenčevem piscu! Zapomnite si, gospoda klerikalna, in zapišite si za ušesa: klevetniku nove šole se napredno učiteljstvo nikdar ne bo klanjalo; raje častno kruha strada, kakor bi ga pa jemalo iz umazanih rok!

Kranjski deželni zbor je zaradi obstrukcije, katero so vprizorili klerikalni poslanci, razpuščen. Govori se, da so vprizorili klerikalci obstrukcijo največ zaradi tega, da bi ne bilo treba še povišati učiteljskih plač. Med glavnimi razgrajaji je bil tudi nadslomškar Jaklič ter je na ta način pomagal, da se ne uslišijo učiteljske opravičene prošnje. Slomškarji, ali res še ne izprevidite, v kakšno družbo ste zašli?! Komur se po teh škandaloznih dogodkih, ki so se dogodili v našem dež. zboru, ne bodo odprle oči, temu ni več pomagati, ta naj se le še nadalje brati s to pogubonosno družbo — v svojo lastno pogubo ter v sramoto učiteljskemu stanu.

Klerikalni škandali v našem deželnem zboru so povišanje učiteljskih plač zavlekli na nedoločen čas. Čuje se, da so se nameravala vpeljati nekaka pogajanja z voditelji strank, katera bi uglasila pot za redno poslovanje deželnega zbora. A s tako podivjanim in zbesnelim človekom, kakor je voditelj klerikalne stranke, so vsaka pogajanja nemogoča, ker gg. poslanec nar. napredne stranke in veleposestva ne dopušča njih čast in poštenje, da bi se s takim človekom, ki ne tiče več v zbornico, marveč v šnopsarijo — pogajali. Ljudstvo in učiteljstvo komaj čaka podpor od dež. zbora in opomoči, kat. zastopniki ljudstva pa, namesto da bi delali ter izpolnjevali svoje dolžnosti, vprizarjajo škandale. To si hočemo zapomniti.

Prošnja. P. i gg. c. kr. okrajne šolske nadzornike vljudno prosim, da mi ali sami ali pa kak ud posameznih okrajnih učiteljskih konferencij poroča o temah in težah, ki so se obravnavale, oziroma vsprejele pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencajih, da se potem iste objavijo v Letopisu Slovenske Šolske Matice.

Jakob Dimnik

odbornik „Slovenske šolske Matice.“

Somišljenike prosimo, da nam poročajo o letošnjih okrajnih učiteljskih konferencajih v posameznih okrajih. Najbolje bi bilo, da na dan konferencije predsednik dotičnega učiteljskega društva določi poročevalca za naš list.

Odredbe šolskih oblastev bi radi objavljali v našem listu. Teh pa ne dobivamo v roke, pač pa jih imajo na razpolago gg. šolski voditelji. Predsedstva deželnih učiteljskih društev v vseh kronovinah, ki so zastopane v naši „Zavezi“, prosimo, da nam blagovolijo te odredbe preskrbeti potom kakega šolskega vodstva in sicer v prepisu.

Cvetke klerikalne omike iz ožlindranega zelnika. Voditelj „katoliških“ poslancev je v zadnjem zasedanju našega deželnega zbora narodno-napredne poslance takole nahrulil: „Sram bodi celo Vašo stranko! — Banda! Lump, jaz sem dal, ti pa kradeš iz žepov ljudstva! — Tak lump bo žalil. Dokazano je, da je ukradel denar iz žepov davkoplačevalcev za svojo nadsvetniško službo! — Vi žrete, kradete in tak lump, ki je šel beračit, bo kaj meni očital! — Še klofute bodete dobili, če drugače ne bo! — Celje ste izdali, ker ste od vlade plačani! — Lumpje! — Plačane vladne beštije! Koruptna banda, ki je Celje izdala!“ Razolednemu in treznemu človeku pač ni treba dolgo premišljevat: se bo li postavil na stran temu človeku, ali pa na stran naših naprednih in vseskozi poštenih in delavnih poslancev.

Voditeljske konferencije. V svrhu enotnega postopanja pri vodstvu in pouku na ljubljanskih šolah imajo gg. voditelji pod predsedstvom c. kr. okr. šolskega nadzornika g. A. Maierja nalašč v ta namen večkrat svoja posebna posvetovanja, takozvane „voditeljske konferencije“. Take konferencije priporočamo prav tople tudi gg. voditeljem drugih okrajev. Na Štajerskem so v tem pogledu že davno pred nami.

Učiteljsko društvo litijskega okraja bo imelo svoje zborovanje v Višnjigori dne 3. julija t. l. ob 1. uri popoldne v zvezi s hospitacijo v I. razr. pri gospici Iv. Dolinarjevi.